

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ
УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»
для студентів денної форми навчання**

Харків

2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ
УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

(галузь знань 0304 «Право»,
освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»,
напрямок підготовки 6.030401 «Правознавство»)

для студентів денної форми навчання

Харків

2013

Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для студентів денної форми навчання / Уклад. : О. А. Гриценко, В. В. Броницька, О. О. Набатова. – Х. : Нац. університет «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого», 2013. –

У к л а д а ч : О. А. Гриценко,
В. В. Броницька,
О. О. Набатова

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою академії
(протокол № від)*

1. ВСТУП

Плани семінарських занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічна теорія» розроблено відповідно до програми кафедри економічної теорії з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для студентів 1 курсу.

Вивчення економічної теорії дозволить усвідомлено з'ясувати зв'язок економічних та правових відносин в суспільстві. Майбутні фахівці отримають знання сутності економічних законів та категорій, механізму дії об'єктивних економічних закономірностей, способів їх оформлення в правові норми. Студенти зрозуміють способи впливу економічних відносин на правові норми та шляхи покращення останніх відповідно до змін економічних процесів.

У процесі вивчення курсу студенти повинні зрозуміти загальні засади економічного розвитку, основні етапи розвитку економічної теорії як науки, основи функціонування ринкової економіки; теоретичні засади мікроекономіки; основи макроекономічних закономірностей. На основі вивчення курсу студенти зможуть вільно орієнтуватися в основних напрямках економічної та соціальної політики держави на рівні мікро-, макро- та світової економіки. В процесі вивчення курсу студенти навчатися користуватися сучасною науковою літературою, статистичними довідниками та зможуть надавати конкретні рекомендації щодо удосконалення правових форм регулювання економічних процесів; використовувати набуті знання в діяльності юридичних служб підприємств.

Навчальна дисципліни «Економічна теорія» містить три змістові модулі: 1) Основи економічної теорії та функціонування ринкової економіки; 2) Мікроекономіка; 3) Макроекономіка.

Кращій підготовці до занять і більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу сприяє виконання завдань для самостійної роботи: формулювання відповідей на теоретичні і тестові запитання для самоконтролю, розв'язання

практичних завдань, підготовка рефератів, опрацювання рекомендованої літератури.

2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

План

1. Предмет курсу «Економічної теорії». Економічні принципи та економічна поведінка.
2. Методологія економічної теорії, методи пізнання, категорії, закони та моделі.
3. Функції економічної теорії. Економічна теорії, економічна політика і право.
4. Історичні етапи розвитку економічної теорії.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що вивчає економічна теорія?
2. Чим визначається економічна поведінка суб'єктів?
3. Які методи наукового аналізу використовує економічна теорія?
4. Які функції виконує економічна теорія та яким чином вони дозволяють поглиблювати пізнання правових відносин?
5. Яким чином пов'язані економіка та право?
6. Які етапи проходить в своєму розвитку економічна теорія?

Практичні завдання

1. Розкрийте зв'язок аналізу і синтезу в пізнанні категорії «економіка».

2. Визначте, роль яких економічних суб'єктів ви виконуєте у сферах виробництва, розподілу, обміну і споживання.

Тестові запитання

1. *Якщо ми говоримо про обмеженість ресурсів, ми маємо на увазі таке:*

- а) в країні існує дефіцит виробництва деяких товарів;
- б) неможливість задоволення людських потреб;
- в) встановлення цін на товари споживчого попиту;
- г) існування протиріч між наявністю ресурсів та потребами економічних суб'єктів.

2. *Яке з визначень точніше передає сутність предмета економічної теорії?*

- а) наука про збільшення багатства в країні на різних стадіях її розвитку;
- б) наука про відносини у суспільстві з приводу раціонального використання обмежених ресурсів;
- в) наука про управління підприємствами для досягнення максимального прибутку;
- г) наука про вибір ефективної державної політики для вирішення актуальних соціальних проблем.

3. *Позитивна економічна теорія вивчає:*

- а) які процеси здійснюються в сучасних умовах;
- б) як повинні розвиватися економічні процеси;
- в) позитивні тенденції економічного розвитку;
- г) особливості економічного розвитку різних країн світу.

4. *Нормативна економічна теорія вивчає:*

- а) процеси, які здійснюються в сучасних умовах;
- б) юридичні норми, що регулюють економіку;
- в) розвиток економіки відповідно до дії об'єктивних економічних закономірностей;
- г) особливості поведінки різних економічних суб'єктів.

ТЕМА 2. ВИРОБНИЧІ МОЖЛИВОСТІ СУСПІЛЬСТВА. СОЦІАЛЬНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА

План

1. Суспільне виробництво та його основні фактори. Етапи розвитку продуктивних сил і виробничих відносин.
2. Виробничі можливості суспільства. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість.
3. Соціальна сутність виробництва та критерії вимірювання.
4. Сутність та основні типи відтворення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке суспільне виробництво? Назвіть його основні фактори.
2. Які зміни у факторах виробництва і способах їх поєднання відбуваються під час переходу до постіндустріального суспільства?
3. Що таке виробнича функція? Які основні показники економічної ефективності ви знаєте?
4. Розкрийте взаємозв'язок між економічними та соціальними результатами суспільного виробництва.

Практичні завдання

1. Визначте результативні і факторні показники за характером їх зв'язку:
 - а) Випуск продукції, чисельність персоналу, продуктивність праці.
 - б) Продуктивність праці, рівень техніки, технології, механізації виробництва, праці, управління.
 - в) Загальний обсяг продукції, фондівіддача, витрати сировини, матеріалоемність.

2. Обґрунтуйте показники соціальної ефективності суспільного виробництва, які, на вашу думку, найкращим чином виражають його соціальну природу.

Тестові запитання

1. До матеріальних ресурсів виробництва належить:

- а) земля;
- б) капітал;
- в) праця;
- г) підприємницька діяльність.

2. До природних ресурсів виробництва не належать:

- а) земля, ліси;
- б) водні ресурси;
- в) мінеральні ресурси;
- г) обладнання.

3. Який з наступних факторів може сприяти зсуву кривої виробничих можливостей ліворуч?

- а) залучення іноземних інвестицій;
- б) зростання безробіття;
- в) підвищення продуктивності праці;
- г) переоснащення виробництва.

4. Яке співвідношення характеризує сутність виробничої функції?

- а) обсяг виробництва є функцією від доходів населення;
- б) обсяг виробництва є функцією від кількості найнятої праці, капіталу, землі, підприємницької діяльності;
- в) обсяг виробництва є функцією від кількості населення, податків та витрат державного бюджету;
- г) обсяг виробництва є функцією витрат підприємця на здійснення господарської діяльності.

ТЕМА 3. ТЕОРІЯ ВЛАСНОСТІ. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ

План

1. Економічний і юридичний зміст власності. Право власності. Форми та види власності.

2. Поняття економічної системи. Еволюція економічних систем та їх характерні риси.

3. Перехідна економіка та її специфічні риси. Сучасний етап економічної системи в Україні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність економічного змісту власності?
2. Яким чином виникають права власності?
3. Які форми та види власності існують в Україні?
4. Надайте визначення економічної системи.
5. Які основні трансформації здійснювалися в Україні при переході до ринкової економіки?

Практичні завдання

Здійсніть класифікацію основних типів економічних систем (традиційна, адміністративно-командна, ринкова, змішана) за такими критеріями: етап технологічного розвитку, основний чинник виробництва, переважна галузь економіки, тип господарювання, основні суб'єкти економічної влади, основне протиріччя системи.

Тестові запитання

1. Власність як економічна категорія — це:

- а) майнові об'єкти, що привласнюються;
- б) закріплення прав на майно в юридичних нормах;
- в) відносини між людьми з приводу привласнення матеріальних благ;
- г) закріплення прав власності за її суб'єктами.

2. Який спосіб закріплення прав власності в сучасних умовах слід визначити основним?

- а) примус;
- б) традиції;
- в) юридичні норми;
- г) етичні норми;
- д) релігійні настанови.

3. Що з переліченого не є ознаками ринкової економіки?

- а) приватна власність;
- б) конкуренція;
- в) суспільний інтерес як основний мотив поведінки;
- г) обмежена роль держави.

ТЕМА 4. РИНОК ЯК ЕКОНОМІЧНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

План

1. Товарне виробництво, його сутність, типи та основні категорії.
2. Сутність та функції грошей. Закон грошового обігу.
3. Ринок: умови становлення, сутність, функції, структура.
4. Закон попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Еластичність попиту та пропозиції.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. За яких умов виникає товарне виробництво?
2. Які основні категорії товарного виробництва характерні для ринкової економіки?
3. У чому полягає сутність грошей та які функції вони виконують?
4. Які основні функції ринку та в чому полягають його «провали».
5. Яким чином встановлюється ринкова рівновага?

Практичне завдання

Побудуйте чотири моделі ринкової рівноваги на основі змін в попиті та пропозиції.

Тестові запитання.

1. *За допомогою якого механізму розв'язується протиріччя між споживачем та виробником у ринковій економіці?*

- а) державного контролю за цінами;
- б) шляхом зниження попиту;
- в) ринкової конкуренції;
- г) зниження пропозиції.

2. *Яке групування функцій ринку є правильним?*

- а) стимулююча та інформаційна;
- б) інформаційна та регулятивна;
- в) інформаційна, регулятивна, стимулююча, інтегруюча;
- г) антимонопольна, інформаційна, стимулююча.

3. *Які наслідки належать до «провалів» ринку?*

- а) високий рівень ринкової конкуренції;
- б) матеріальна зацікавленість ринкових суб'єктів;
- в) різка диференціація доходів; соціальне розшарування населення;
- г) свобода підприємництва.

4. *За яких умов крива попиту зміщується вліво?*

- а) збільшення доходів населення;
- б) зростання податків на доходи населення;
- в) виникнення нових потреб;
- г) збільшення витрат на підприємницьку діяльність.

ТЕМА 5. ПІДПРИЄМНИЦТВО І КОНКУРЕНЦІЯ

План

1. Підприємницька діяльність, її сутність і організаційні форми.
2. Конкуренція, її суть та основні функції в ринковій економіці.
Досконала та недосконала конкуренція.

3. Монополізм: причини виникнення, типи та наслідки.
Конкурентна та антимонопольна політика.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Визначте основні ознаки підприємницької діяльності.
2. Які переваги та недоліки мають різні види підприємницької діяльності?
3. Які види конкуренції існують у ринковій економіці?
4. Які ознаки характеризують досконалу конкуренцію?
5. Які риси притаманні різним видам недосконалої конкуренції?
6. Чому виникає монополізм та чим він шкодить ринку?
- 7.

Практичні завдання

1. Проаналізуйте економічну ситуацію на ринку мобільних послуг України та визначте вид конкуренції на ньому.
2. Наведіть приклади монополізму в Україні та визначте механізм антимонопольної політики в цих галузях.

Тестові запитання

1. *Перевагою якої організаційної форми підприємницької діяльності є висока кредитоспроможність?*
 - а) одноособове володіння;
 - б) партнерство;
 - в) корпорація.
2. *Яка ознака притаманна тільки корпорації?*
 - а) розподіл прибутку між співвласниками;
 - б) виплата дивідендів;
 - в) використання найманої праці;
 - г) ризикованість ведення бізнесу.

3. *До якого виду конкуренції належить така ситуація::*
- велика кількість виробників;
 - відносно легкий вхід на ринок;
 - продукт носить диференційований характер;
 - ціни переважно не контролюються державою.

Змістовий модуль II. МІКРОЕКОНОМІКА

ТЕМА 6. ДОМОГОСПОДАРСТВО ЯК СУБ'ЄКТ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

План

- Домогосподарство як економічний суб'єкт. Соціально-економічні функції домогосподарств.
- Поведінка домогосподарств (споживачів) на ринку товарів та послуг. Раціональний споживчий вибір.
- Корисність: поняття, тенденції розвитку. Бюджетна лінія. Крива байдужості. Рівновага споживача.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

- Чим визначається місце споживача в ринковій економіці?
- Які фактори впливають на функціональний та нефункціональний попит споживача?
- Чим відрізняється економічний та фізіологічний зміст корисності?
- Які процеси відображає крива байдужості?
- Які фактори враховуються при формуванні бюджетної лінії?
- Чим відрізняються кардиналістський та ординалістський підходи до визначення рівноваги?

Практичне завдання

Проаналізуйте свою поведінку на ринку певного товару, та визначте, які ефекти попиту (функціональні чи нефункціональні) впливають на Ваш вибір.

Тестові запитання

1. *Домогосподарство — це:*

- а) особа або група осіб, об'єднаних спільним веденням господарства з метою забезпечення умом власного життя;
- б) господарююча одиниця;
- в) сукупність осіб, які живуть разом, пов'язані родинністю та спільним бюджетом;
- г) поєднання чинників виробництва однією родиною.

2. *Які функції не притаманні домогосподарству в ринковій економіці?*

- а) постачальника всіх видів ресурсів;
- б) постачальника грошових ресурсів;
- в) покупця акцій та облігацій;
- г) основна витратна одиниця в національному господарстві;
- д) здійснення заощаджень за рахунок своїх доходів.

3. *Заощадження доходів домогосподарствами — це:*

- а) захист доходів;
- б) бажання покращити фінансову забезпеченість домогосподарства;
- в) спекуляція на біржі (придбання цінних паперів);
- г) частина доходу, що не використовується на поточне споживання.

ТЕМА 7. ФІРМА В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

План

1. Фірма: сутність та функції. Теорії фірми. Види фірм.
2. Ресурси фірми. Капітал фірми. Основний і оборотний капітал. Інтелектуальний, людський, структурний капітал.
3. Кругооборот та оборот капіталу. Зношування основного капіталу. Амортизація.
4. Рівновага фірми як виробника. Поняття ізокванти та ізокости.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття фірми. Які функції вона виконує в ринковій системі?
2. Порівняйте види фірм за різними критеріями.
3. Чим вирізняються ресурси фірми та капітал фірми?
4. Розкрийте поняття основного та оборотного капіталу.
5. У чому сутність інтелектуального, людського, структурного капіталу? Чим вирізняються кругооборот та оборот капіталу?
5. Які існують види зношування основного капіталу?
6. У чому полягає рівновага фірми як виробника? Розкрийте поняття ізокванти та ізокости.

Практичне завдання

Фірма використовує три верстати, що купувала за ціною 5000 доларів кожен. На поточний час нова ціна такого ж самого верстата становить 2000 доларів. Який знос основного капіталу відбувся? Яка сучасна вартість верстатів на фірмі?

Тестові запитання

1. Яка функція фірми не є обов'язковою у ринковій системі?
 - а) виробнича;
 - б) соціальна;
 - в) благочинна;
 - г) комерційна.
2. Найбільша кількість ресурсів, як правило, є:
 - а) при партнерстві;
 - б) за умов одноосібного володіння;
 - в) у корпорації.
3. Який з капіталів повністю переносить свою вартість на кінцеву продукцію?

- а) людський капітал;
- б) структурний капітал;
- в) основний капітал;
- г) оборотний капітал.

ТЕМА 8. ВИТРАТИ І ДОХОДИ ФІРМИ. МЕХАНІЗМ ЦІНОУТВОРЕННЯ

План

1. Економічні витрати фірми. Зовнішні та внутрішні витрати фірми.
2. Нормальний прибуток. Види витрат. Собівартість продукції.
3. Дохід фірми та його види: валовий, середній, граничний.
4. Прибуток фірми. Бухгалтерський та економічний прибуток. Балансовий та чистий прибуток.
5. Максимізація прибутку фірми, її зміст та умови. Беззбитковість і рентабельність. Банкрутство.
6. Механізм ціноутворення на продукцію фірми. Основні фактори та етапи формування ціни. Методи ціноутворення. Цінова політика. Цінові стратегії фірми.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке економічні витрати фірми? Зовнішні та внутрішні витрати?
2. Розкрийте поняття нормального прибутку.
3. За якими критеріями виокремлюють різні види витрат?
4. Як вирізняються види доходів фірми: валовий, середній, граничний?
5. Розкрийте сутність бухгалтерського та економічного прибутку, балансового та чистого прибутку фірми.

6. Що таке максимізація прибутку фірми, та які умови досягнення максимізації? Що таке банкрутство?

7. Що включає в себе механізм ціноутворення на продукцію фірми.

Практичні завдання

1. Підрахуйте внутрішні витрати підприємця, якщо він сплачує по 500 доларів на місяць двом робітникам та використовує власний автомобіль, витрати на обслуговування якого становлять 100 доларів на місяць.

2. Якийсь громадянин Н., відмовившись від посади інженера з окладом 500 дол. на місяць, організував мале підприємство. Для цього він використовував особисті заощадження в сумі 1500 тис. дол. Крім того, був залучений кредит у розмірі 5000 дол. Яку величину складуть економічні та бухгалтерські витрати відповідно, якщо річний відсоток за кредит становить 20 %, а за вкладками громадян – 12 % річних ?

Тестові запитання

1. До яких витрат належить заробітна плата промислового робітника фірми:

- а) внутрішні витрати;
- б) зовнішні витрати;
- в) постійні витрати;
- г) перемінні витрати.

2. За яких умов економічний прибуток може бути більше за чистий прибуток?

- а) коли внутрішні витрати менше за податки;
- б) коли податки більше за внутрішні витрати;
- в) коли податки дорівнюють внутрішнім витратам;
- г) коли фірма не має внутрішніх витрат.

3. Якщо довгострокові витрати виробництва одиниці продукції знижуються, то має місце:

- а) позитивний ефект масштабу;
- б) постійний ефект масштабу;
- в) зворотній ефект масштабу.

ТЕМА 9. РИНОК ПРАЦІ. ЗАРОБІТНА ПЛАТА

План

1. Ринок праці, його основні суб'єкти та об'єкти. Попит і пропозиція праці. Асиметрія на ринку праці. Трудовий контракт (договір)ю
2. Заробітна плата, її економічна природа та функції. Номінальна і реальна заробітна плата.
3. Форми і системи заробітної плати.
4. Державне і договірне регулювання заробітної плати. Мінімальна заробітна плата, її функції та особливості встановлення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке ринок праці? Які основні суб'єкти та об'єкти ринку праці?
2. Від чого залежить попит і пропозиція праці? Яка мета трудового контракту (договору)?
3. Розкрийте економічну природу заробітної плати. Які функції вона виконує?
4. Які існують форми і системи заробітної плати?
5. У чому сутність державного і договірного регулювання заробітної плати?

6. Для чого держава встановлює мінімальну заробітну плату?

Практичне завдання

За рік індекс цін виріс на 16%, а номінальна заробітна плата зросла на 8%. Як змінилася реальна заробітна плата?

Тестові запитання

1. *Хто не є суб'єктами ринку праці:*

- а) непрацездатне населення;
- б) держава;
- в) пенсіонери;
- г) профспілки.

2. *Почасову заробітну плату доцільно встановлювати:*

- а) для основного робітника промисловості;
- б) для перукаря;
- в) для вчителя;
- г) для охоронця.

3. *Якщо держава встановить мінімальну заробітну плату на конкурентному ринку праці, що перевищуватиме рівноважну ставку заробітної плати, то:*

- а) виникне дефіцит робочої сили ;
- б) виникне надлишок робочої сили;
- в) попит на працю зросте;
- г) пропозиція праці скоротиться.

ТЕМА 10. РИНОК КАПІТАЛУ. ПРОЦЕНТ.

План

1. Ринок капітальних благ. Процент.
2. Інвестиційні блага, інвестиційні кошти та інвестування. Дисконтування.
3. Ринок послуг капіталу. Рентна оцінка як ціна послуг капіталу. Лізинг як засіб фінансування інвестиційних проектів.

4. Ринок позичкового капіталу. Попит і пропозиція позичкового капіталу. Ставка процента.
5. Сутність кредиту та його види.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке ринок капітальних благ? Яку роль виконує процент на цьому ринку?
2. Чим вирізняються інвестиційні блага, інвестиційні кошти та інвестування?
3. Що таке дисконтування та як воно впливає на прийняття рішення господарюючих суб'єктів?
4. Що таке рентна оцінка?
5. Основні принципи лізингових операцій на ринку послуг капіталу?
6. Від чого залежить попит і пропозиція позичкового капіталу?
7. Як встановлюється ставка процента?
8. Розкрийте сутність кредиту та особливості його видів.

Практичне завдання

Ставка проценту виросла з 8 до 10%. Збитки чи доходи, та які це принесе утримувачу безстрокового цінного паперу, яка приносить йому річний дохід у 100 доларів?

Тестові запитання

1. Процент - це:

- а) ціна готової продукції;
- б) плата за ресурс;
- в) плата за використання найомними ресурсами;
- г) прибуток підприємця.

2. Власник факторів виробництва не отримує ренти за умов:

- а) абсолютно еластичної пропозиції;
- б) абсолютно нееластичної пропозиції;
- в) одиничної еластичності пропозиції;
- г) абсолютно нееластичного попиту.

3. У чому полягає зміст лізингу?

- а) форма кредиту;
- б) інвестиція;
- в) інвестиція та форма кредиту одночасно;
- г) трансфертний платіж .

ТЕМА 11. РИНОК ЗЕМЛІ. ЗЕМЕЛЬНА РЕНТА. РИНОК НЕРУХОМОСТІ

План

1. Земля як фактор виробництва. Земельні та аграрні відносини. Власність на землю та її форми.
2. Ренті відносини. Види ренти: диференційна, абсолютна та монопольна рента.
3. Ринок землі та особливості його функціонування. Ціна землі та форми. Ринкове реформування аграрного сектора в Україні.
4. Ринок нерухомості: його сутність, інфраструктура та значення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. В чому специфіка землі як фактора виробництва? Чим розрізняються земельні та аграрні відносини?
2. Яка існує власність на землю?
3. Які особливі риси мають диференційна, абсолютна та монопольна рента?
4. У чому полягає особливість функціонування ринку землі?
5. Якими факторами визначаються попит та пропозиція землі?

6. У чому полягає ринкове реформування аграрного сектора в Україні?
7. Чим відрізняється ринок землі від земельного ринку?

Практичне завдання

Ринковий попит на землю описується за формулою: $Q=150-5R$. Якою буде рівноважна ставка ренти, якщо площа земель становить 200 га? Як вплине на стан ринку землі, а також на дохід землевласника введення державою максимального рівня ренти у розмірі 5 тис. грн за гектар?

Тестові запитання

1. Який характер має еластичність пропозиція землі:
- а) вона еластична;
 - б) має одиничну еластичність;
 - в) може бути еластичним та нееластичним;
 - г) абсолютно нееластична.
2. За умов зростання попиту на продукти харчування сільськогосподарський попит на землю:
- а) збільшиться;
 - б) зменшиться;
 - г) не зміниться;
 - д) не зміниться, якщо не зміниться несільськогосподарський попит на землю.
3. Студент наймає житло у багатопверховому будинку. Ремонт квартири та оплату комунальних послуг здійснюють за рахунок квартирної плати. Його плата господарю квартири - це:
- а) орендна плата;
 - б) ціна землі;
 - в) диференціальна рента;
 - г) квартирна плата;
 - д) заробітна плата.

Змістовий модуль 3. МАКРОЕКОНОМІКА

ТЕМА 13. МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

План

1. Макроекономічна рівновага в моделі «сукупний попит і сукупна пропозиція».
2. Економічне зростання: сутність, типи, чинники і критерії.
3. Людський розвиток як мета і критерій економічного розвитку.
4. Необхідність та сутність державного регулювання економіки.
Функції держави у змішаній економіці.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке сукупний попит? Схарактеризуйте вплив цінових та нецінових факторів сукупного попиту.
2. Що таке сукупна пропозиція? Назвіть її нецінові фактори. Які відрізки виділяють на кривій сукупної пропозиції?
3. У чому полягає сутність проблеми макроекономічної рівноваги? Розкрийте основні теорії макроекономічної рівноваги.
4. Якими показниками оцінюється економічне зростання? Схарактеризуйте його основні типи.
5. Розкрийте концепцію людського розвитку та обґрунтуйте її актуальність для України.
6. Поясніть необхідність державного регулювання економіки та назвіть економічні функції держави в умовах змішаної економіки.

Практичні завдання

1. Графічно покажіть зміни у сукупному попиті, якщо:

- а) уряд зменшує воєнні витрати на 35%,
- б) зростають приватні заощадження,
- в) збільшується грошова маса в обігу,
- г) рівень цін на товари та послуги збільшується на 20%.

2. Графічно покажіть зміни у сукупній пропозиції, якщо:

- а) країни ОПЕК зменшують виробництво сирої нафти на 25%,
- б) під Харковом відкрито родовище природного газу,
- в) рівень цін на товари та послуги знижується на 10%,
- г) профспілки домоглися підвищення заробітної плати.

Тестові завдання

1. Макроекономічна рівновага настає за умови:

- а) зниження рівня цін та реального обсягу ВВП;
- б) наявності певних пропорцій між сукупним попитом і сукупною пропозицією;
- в) зростання сукупного попиту й сукупної пропозиції;
- г) рівності сукупного попиту і сукупної пропозиції.

2. Якщо податки на підприємницьку діяльність зростають, то:

- а) сукупний попит скорочується, а обсяг сукупної пропозиції не змінюється;
- б) сукупна пропозиція скорочується, а обсяг сукупного попиту не змінюється;
- в) скорочуються і сукупний попит, і сукупна пропозиція;
- г) збільшуються і сукупний попит, і сукупна пропозиція.

3. Завданнями державного регулювання сучасної ринкової економіки є:

- а) модифікація ринкового механізму;
- б) послаблення конкуренції;

- в) справедливий розподіл доходу;
- г) контроль над рівнем зайнятості та інфляції.

4. До інтенсивних чинників економічного зростання не належить:

- а) впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- б) зростання продуктивності праці;
- в) збільшення кількості працюючих;
- г) збільшення інвестицій в інновації.

5. Суспільне благо – це:

- а) благо, кожна одиниця якого може бути продана за окрему плату;
- б) благо, яке є об'єктом індивідуального споживання;
- в) благо, яке є об'єктом колективного споживання;
- г) благо, яке має грошовий вимір.

ТЕМА 14. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ. ЦИКЛІЧНІСТЬ РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

План

1. Сутність та структура економічного циклу. Види циклів.
2. Поняття, види та наслідки економічних криз.
3. Зайнятість та безробіття. Причини, форми та соціально-економічні наслідки безробіття.
4. Сутність, причини та види інфляції, її соціально-економічні наслідки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Схарактеризуйте основні фази економічного циклу.
2. Які характерні риси економічної кризи? Назвіть види криз.

3. Назвіть причини та види безробіття. Що таке природний рівень безробіття?

4. Розкрийте соціально-економічні наслідки безробіття.

5. Що таке інфляція? Назвіть основні види інфляції та проаналізуйте їх вплив на економіку.

Практичні завдання

1. Визначте статус осіб, перерахованих нижче, з погляду їх належності до робочої сили (зайняті, безробітні або не включаються в склад робочої сили):

- а) працівник, який звільнився за власним бажанням, та шукає роботу;
- б) вчитель, який за станом здоров'я вже не може працювати;
- в) звільнений робітник, який протягом тривалого часу не міг знайти роботу і тому припинив її пошуки;
- г) студент, який вчиться на денному відділенні навчального закладу;
- д) домогосподарка, яка займається тільки своїм будинком і родиною.

2. Природний рівень безробіття в поточному році складає 6 %, а фактичний 10 %. Визначте величину відносного відставання фактичного ВВП від потенційного за умови, що коефіцієнт Оукена дорівнює 2. Якщо фактичний ВВП в тому ж році склав 600 млрд дол., то які будуть втрати ВВП, викликані циклічним безробіттям?

Тестові завдання

1. В період економічного піднесення спостерігається:

- а) зменшення прибутків;
- б) зростання податкових надходжень;
- в) падіння курсу акцій;
- г) зниження ставки відсотку.

2. Людина, що втратила роботу через спад в економіці попадає в категорію безробітних, охоплених:

- а) фрикційною формою безробіття;
- б) структурною формою безробіття;
- в) циклічною формою безробіття;
- г) перманентним безробіттям.

3. *Що з перерахованого не має відношення до інфляції, обумовленої зростанням витрат виробництва:*

- а) зростання зайнятості і виробництва;
- б) зростання вартості витрат на одиницю продукції;
- в) зростання номінальної зарплати;
- г) шоки пропозиції.

4. *Підвищення рівня цін, яке супроводжується зниженням реального виробництва, називається:*

- а) девальвація,
- б) стагфляція,
- в) рецесія,
- г) депресія.

5. *Менш за всіх постраждають від непередбаченої інфляції:*

- а) ті, хто одержують фіксований номінальний дохід;
- б) ті, у кого номінальний дохід зростає, але повільніше, ніж підвищується рівень цін;
- в) ті, хто має грошові заощадження;
- г) ті хто став боржником, коли ціни були нижче.

ТЕМА 15. ГРОШОВИЙ РИНОК

План

1. Грошова маса і грошові агрегати.
2. Попит та пропозиція на грошовому ринку. Процес кредитної мультиплікації.

3. Цілі та інструменти грошово-кредитної політики.
4. Види грошових реформ.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке грошові агрегати? За яким принципом вони формуються?
2. Чим визначається попит на гроші? Розкрийте основні положення класичної та кейнсіанської теорій попиту на гроші.
3. Опишіть процес створення грошей комерційними банками.
4. У чому полягає сутність грошово-кредитної політики? Назвіть її основні цілі. Яка установа відповідальна за її реалізацію?
5. Поясніть, як діють основні інструменти грошово-кредитної політики.
6. Охарактеризуйте основні види грошових реформ.

Практичні завдання

1. Припустимо, що в економіці має місце: а) тривала інфляція; б) тривале падіння виробництва та зростання безробіття. Якими будуть Ваші рекомендації центральному банку для стабілізації економічної ситуації в обох випадках?
2. Як зміниться середній рівень цін, якщо обсяг сукупного випуску країни збільшиться на 5 %, кількість грошей – на 3 %, швидкість їхнього обертання залишиться незмінною?
3. Яку кількість грошей можуть створити 5 банків, за умов що депозити першого банку збільшилися на 100 000 грн, а норма обов'язкового резервування складає 10 %?

Тестові питання

1. Попит на гроші для угод змінюється таким чином:
 - а) зростає при збільшенні процентної ставки;
 - б) зростає при зниженні процентної ставки;

- в) знижується при збільшенні номінального обсягу ВВП;
- г) знижується при зменшенні номінального обсягу ВВП.

2. Термін «операції на відкритому ринку» означає:

- а) діяльність комерційних банків з кредитування фірм і населення;
- б) надання центральним банком позичок комерційним банкам;
- в) операції центрального банку, що приводять до збільшення або зниження загальної величини поточних рахунків комерційних банків;
- г) діяльність центрального банку з купівлі-продажу державних цінних паперів.

3. Що має на меті Центральний банк, знижуючи облікову ставку:

- а) збільшення попиту комерційних банків на кредити;
- б) зменшення попиту комерційних банків на кредити;
- в) обмеження кредитування економіки;
- г) уповільнення темпів інфляції.

4. Якщо центральний банк продає велику кількість державних цінних паперів на відкритому ринку, то його мета:

- а) зробити кредит більш доступним;
- б) ускладнити покупку населенням державних цінних паперів;
- в) збільшити обсяг інвестицій;
- г) зменшити загальну масу грошей у обігу.

5. Пропозиція грошей збільшується, якщо Центральний банк:

- а) підвищує норму обов'язкових резервів;
- б) продає державні цінні папери на відкритому ринку;
- в) підвищує облікову ставку;
- г) купує державні облігації на відкритому ринку.

ТЕМА 16. КРЕДИТНО-БАНКІВСЬКА СИСТЕМА. СТРАХОВИЙ РИНОК

План

1. Структура кредитно-банківської системи.
2. Центральний банк країни та його функції.
3. Комерційні банки, їх операції.

4. Спеціальні кредитно-фінансові інститути.
5. Страховий ринок: сутність, функції, структура.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте структуру кредитно-банківської системи.
2. Які функції виконує центральний банк? У чому полягає особливість його статусу?
3. За якими ознаками класифікуються комерційні банки?
4. Схарактеризуйте пасивні, активні та комісійно-посередницькі операції комерційних банків.
5. Назвіть небанківські кредитно-фінансові інститути та поясніть їх функціональні відмінності.
6. Розкрийте сутність та назвіть структурні елементи страхового ринку.

Практичні завдання

1. Власний капітал банку – 400 тис. грн, залучені депозити – 700 тис. грн, сума наданого кредиту – 800 тис. грн, процент по кредиту – 10 %. Виплати за депозитами складають 56 тис. грн. Визначте величину банківського прибутку.
2. Клієнт поклав 12000 грн на банківський рахунок під 20 % річних. Яка сума буде на цьому рахунку через 3 роки, якщо банк нараховує відсотки щорічно за схемою: а) простих відсотків, б) складних відсотків?

Тестові запитання

1. *Комерційний банк виконує таку функцію:*
 - а) регулювання та контролю пропозиції грошей у національній економіці;
 - б) емісії грошових знаків;
 - в) зберігання золотовалютних резервів;
 - г) надання кредитів населенню.

2. *Національному банку України не притаманна функція:*

- а) емісії грошей;
- б) визначення облікової ставки;
- в) резервування кредитних ресурсів комерційних банків;
- г) фінансування бюджетного дефіциту.

3. *Які з операцій відносять до пасивних операцій комерційного банку:*

- а) формування резервного фонду;
- б) залучення вкладів фізичних осіб;
- в) формування статутного капіталу;
- г) надання кредиту іншому банку.

4. *До активних операцій комерційного банку не належить:*

- а) купівля державних облігацій;
- б) кредитування фізичних осіб;
- в) кредитування юридичних осіб;
- г) депозитні операції.

5. *У діяльності небанківських фінансово-кредитних установ спільним*

є:

- а) акумулювання посередництва в інвестиційному процесі;
- б) забезпечення посередництва в інвестиційному процесі;
- в) одержання прибутку;
- г) взаємне кредитування;
- д) страхування своїх клієнтів від непередбачуваних подій та втрат.

ТЕМА 17. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ. ФОНДОВА БІРЖА

План

1. Поняття та види цінних паперів.
2. Ринок цінних паперів. Фондова біржа.
3. Особливості формування фондового ринку в Україні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Як ви розумієте економічну природу цінного паперу? Від чого

залежить реальна вартість цінного паперу? Чому цінні папери називають фіктивним капіталом?

2. Порівняйте характеристики акції та облігації.
3. Назвіть основні функції ринку цінних паперів.
4. Назвіть основні елементи інфраструктури ринку цінних паперів.
5. Що являє собою фондова біржа? Яка її економічна роль?
6. Для чого потрібні строкові біржові угоди?
7. За якими напрямками відбувається перебудова і модернізація ринку цінних паперів України на сучасному етапі розвитку?

Практичне завдання

Визначте курс акції за умов, що вона приносить її власникові дивіденди 200 грн, а відсоткова ставка становить 10 %.

Тестові запитання

1. Вам пропонують купити акції, дивіденди на які становитимуть 200 грн. за рік. Ставка банківського процента 20% річних. Ви купите їх, якщо:

- а) ціна акцій буде знаходитися в інтервалі від 1001 до 2000 грн.;
- б) ціна акцій буде знаходитися в інтервалі від 1 до 1000 грн.;
- в) акції будуть продаватися дорожче 2000 грн.;
- г) курс акцій буде падати.

2. У Аліси є 10000 грн. Якщо вона розмістить їх на піврічному депозиті, це принесе їй 20% річних. Якщо Аліса купить акції, через півроку вона отримає дивіденди розміром 1200 грн. Темп інфляції за півроку 12,5%. У такому випадку Алісі вигідніше:

- а) відкрити депозит;
- б) купити акції;
- в) на половину грошей купити акції, а решту віднести у банк;
- г) витратити гроші негайно.

3. Юридична або фізична особа, яка купує цінні папери від свого імені та за власний рахунок, називається:

- а) емітентом;
- б) андеррайтером;
- в) інвестором;
- г) брокером.

4. Ви - акціонер товариства «Інвест-груп», володієте 50 акціями. Загальна кількість акцій товариства 1000 штук. Прибуток товариства до сплати податків становив 1000000 грн. Ставка податку на прибуток 25%. Загальний розмір ваших дивідендів становитиме:

- а) 750 грн;
- б) 1000 грн;
- в) 37500 грн;
- г) 50000 грн.

5. Посередник, який діє на біржі за рахунок клієнта і від його імені на підставі договору поруки чи комісії за винагороду, називається:

- а) брокером;
- б) ділером;
- в) трейдером;
- г) інвестором.

ТЕМА 18. ФІНАНСОВА СИСТЕМА. ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ.

ПОДАТКИ

План

1. Сутність та функції фінансів.
2. Бюджетна система. Державний бюджет.
3. Податки та їх види.
4. Фіскальна політика держави.
5. Державний борг. Управління державним боргом.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність фінансів. Назвіть складові фінансової системи, особливості фінансових відносин та їхніх суб'єктів в Україні.

2. Схарактеризуйте бюджетну систему України.
3. Що таке державний бюджет? Яка його структура? Охарактеризуйте способи фінансування бюджетного дефіциту та проаналізуйте їх наслідки.
4. Які системи оподаткування та види податків Ви знаєте?
5. У чому полягають сутність і основні завдання фіскальної політики? Як здійснюється стимулююча та стримуюча фіскальна політика?
6. Що таке державний борг? Які соціально-економічні наслідки він має? Якими способами можна управляти державним боргом?

Практичне завдання

Уряд отримав іноземну позику в розмірі 1 млрд грн за річною ставкою 8%. Ці кошти вкладаються в інвестиційні проекти, які забезпечать щорічний приріст ВВП у розмірі 300 млн грн протягом кількох наступних років. За скільки років країна зможе погасити цей борг?

Тестові запитання

1. *Стимулююча фіскальна політика припускає:*
 - а) підвищення рівня оподаткування і скорочення державних витрат;
 - б) скорочення і податкових надходжень, і державних витрат;
 - в) зростання податків і більш високий рівень державних витрат;
 - г) зниження податків і збільшення рівня державних витрат.

2. *Державний борг — це сума попередніх:*
 - а) державних витрат;
 - б) бюджетних дефіцитів;
 - в) бюджетних дефіцитів за винятком бюджетних надлишків;
 - г) витрат на оборону.

3. *Фіскальна політика є автоматичною, якщо змінюються такі параметри:*

- а) збільшуються ставки оподаткування;
- б) зменшуються ставки оподаткування;
- в) збільшується величина податкових надходжень за умов використання незмінної прогресивної шкали оподаткування;
- г) у законодавчому порядку збільшується тривалість виплат допомоги безробітним.

4. Одна з реальних проблем зовнішнього боргу країни полягає в тому, що:

- а) скорочується нерівність у доходах;
- б) зростають стимули підвищення ефективності виробництва;
- в) частина національного продукту йде за межі країни;
- г) зростає частка заощаджень.

5. Крива Лаффера відображає залежність між:

- а) податковою ставкою і величиною податкових надходжень до бюджету;
- б) податковою ставкою і трансфертними виплатами;
- в) величиною податкових надходжень і циклічним дефіцитом держбюджету;
- г) величиною державних витрат і податковими надходженнями.

6. Непрямі податки встановлюються:

- а) на землю;
- б) на доходи фізичних та юридичних осіб;
- в) на транспортні засоби;
- г) на товари та послуги у вигляді надбавки до ціни або тарифу.

ТЕМА 19. СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

План

1. Поняття світового господарства, його основні сфери.
2. Форми міжнародних економічних відносин.

3. Економічна глобалізація: сутність, характерні риси та тенденції розвитку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що являє собою світове господарство?
 2. Схарактеризуйте особливості розвитку основних груп країн.
 3. Визначте поняття «протекціонізм» та «лібералізація торгівлі».
- Які тенденції спостерігаються у розвитку сучасної світової торгівлі?
4. Назвіть особливості сучасного міжнародного руху капіталів.
 5. Назвіть основні центри міжнародної міграції населення. Які наслідки має міграція працівників для приймаючих держав та країн-«донорів»?
 6. Розкрийте сутність поняття «економічна глобалізація».

Практичне завдання

1. У яких випадках з точки зору української економіки має місце експорт капіталу, а у яких – імпорт?
 - а) український підприємець купує будинок в Італії;
 - б) «Приватбанк» надає позику уряду Молдови у 200 тис. дол.;
 - в) український імпортер верстатів бере короткострокову позику в одному з німецьких банків для оплати купленої ним партії верстатів;
 - г) Інвестиційний союз Донбасу купив акції російського підприємства «Кузбассуголь»;
 - д) фірма «Нестле» купила акції львівської кондитерської фабрики «Світоч».
2. Для кожного визначення знайдіть відповідний термін.

Визначення	Термін
1) переміщення працездатного населення з однієї країни в іншу у пошуках роботи або кращих умов	а) позитивний

життя	побічний ефект міграції;
2) виїзд працездатного населення з країни	б) трудова міграція;
3) в'їзд працездатного населення до країни	в) імміграція;
4) різниця між потоками еміграції та імміграції	г) чиста еміграція;
5) міграція науково-технічних кадрів	д) постійна міграція;
6) виїзд мігрантів в іншу країну на постійне місце проживання.	е) тимчасова міграція;
7) виїзд мігрантів в іншу країну для роботи за контрактом	є) негативний побічний ефект міграції;
8) щорічна міграція, пов'язана із збором урожаю	ж) еміграція;
9) перенаселення країни в'їзду, пов'язане з міграцією	з) витрати міграції;
10) отримання нових знань внаслідок трудової міграції	і) «втеча умів».

Тестові запитання

1. *Об'єктивною основою міжнародної міграції капіталу є:*

- а) різні форми політичного устрою країн;
- б) міжнародний розподіл праці та кооперація виробництва;
- в) нерівномірність економічного розвитку країн;
- г) світовий ринок та міжнародна конкуренція.

2. *Вкажіть домінуючу в сучасних умовах причину вивезення капіталів:*

- а) максимізація прибутку в довгостроковому періоді;
- б) завоювання та утримання стратегічно важливих ринків;
- в) скорочення попиту на внутрішньому ринку;
- г) використання дешевих трудових та природних ресурсів інших країн.

3. *Які з наведених наслідків міграції робочої сили є позитивними для окремої фірми?*

- а) розширення місткості внутрішнього ринку;
- б) омолодження нації;
- в) економія на коштах на освіту та перекваліфікацію робочої сили;
- г) оплата іноземної робочої сили за порівняно меншими ставками, зменшення витрат на виробництво продукції;
- д) спрощення структурних зрушень в економіці.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ажиюк, С. Д. Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб. / С. Д. Ажиюк, О. С. Передрій. – К. : Знання, 2008. – 368 с.

Воробйов, Є. М. Економічна теорія. Модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студ-тів вищ. навч. закл.; 2-ге вид. / Є. М. Воробйов. – Х. : Торсінг плюс, 2009. – 320 с.

Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії [Текст] : навч.посіб.; 2-ге вид. / С. Д. Дзюбик, О. С. Ривак. – К. : Знання, 2008. – 491 с.

Економічна теорія: політекономія [Текст] / за ред. В. Д. Базилевича – К. : Знання-Прес, 2007. – 719 с.

Економічна теорія: Макроекономіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасовича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.

Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської . – К. : Каравела, 2008. – 448 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко.– Х. : Право, 2008. – 448 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за ред. О. О. Мамалуя – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 480 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенка. – 3-тє вид. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 540 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за наук. ред. проф. В. Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2007. – 519 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 144 с.

Петруня, Ю. Е. Основы экономической теории [Текст] : учеб. пособие / Ю. Е. Петруня, А. А. Задоя. – К. : Знання, 2008. – 420 с.

Політична економія [Текст] : навч. посіб. / Н. Є. Горбенко, М. І. Дмитренко, І. Ю. Кочума. – К. : УБС НБХ, 2009. – 408 с.

Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. С. Савченко. – 2-ге вид. – К. : КНЕУ, 2007. – 442 с.

4. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ОФІЦІЙНІ САЙТИ

- portal.rada.gov.ua Офіційний сайт Верховної Ради України. На сайті містяться Конституція України, законодавство, законопроекти. Тут можна отримати інформацію про пленарні засідання, депутатський корпус. На сайті є посилання до сайтів Парламентів закордонних країн, сторінки депутатських фракцій та груп, міжнародні парламентські інститути.
- www.president.gov.ua Офіційна сторінка Президента України.
- <http://www.kmu.gov.ua/> Сайт Кабінету Міністрів України пропонує офіційну інформацію Уряду України, статистику.
- <http://www.me.gov.ua/> Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
- <http://www.minfin.gov.ua/> Сайт Міністерства фінансів України поряд з іншою офіційною інформацією пропонує відвідувачам Бюджет України, дослідження та огляди, публікації, закони, укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів, скорочений зміст журналу “Фінанси України”.
- <http://www.mon.gov.ua/> Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.
- <http://radakmu.org.ua> Сайт Ради підприємців України при КМУ. На сайті створені форуми для обговорення різноманітних тем. Сайт має каталог посилань до інших ресурсів Інтернет, які включають до себе державні органи влади, громадські організації та компанії України, активно залучені до процесів розвитку підприємництва в країні.
- <http://www.bank.gov.ua/> Офіційний сайт Національного банку України. На сайті можна знайти інформацію про банківську систему, основні заходи грошово-кредитної політики, основні макроекономічні показники економічного та соціального стану України, статистичну інформацію (баланс НБУ, об’єми грошової маси, відсоткові ставки рефінансування комерційних банків, монетарні показники України, тенденції), інформацію про Платіжний баланс України з коментарями та аналізом, інформацію про фінансові ринки, законодавство України, іншу офіційну інформацію.
- <http://www.sta.gov.ua/> Сайт державної податкової адміністрації. Серед інших матеріалів на сайті публікується інформація про податкове законодавство, описана система оподаткування в Україні, представлена бізнес-інформація, у тому числі інформація за індексами інфляції, розміри мінімальної заробітної плати та облікові ставки НБУ та інша офіційна

інформація, подані посилання до сайтів органів законодавчої, виконавчої та судової влади, податкових відомств країн-учасниць СНД та інших держав.

‣ <http://www.ncee.net/> Сайт Council for Economic Education (США). На сайті багато інформації англійською мовою

ИНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ САЙТИ

‣ <http://www.business.ua/> Щотижневе видання – газета “Бізнес”. На сайті подані аналітичні матеріали та сайти, що публікуються у газеті. Основні рубрики: Держава та економіка. Фінанси. Промисловість. Практика підприємництва, менеджмент, маркетинг та технології, торгівля, податки.

‣ <http://kontrakty.ua/> Український діловий щотижневик “Галицькі контракти” подає ділові новини, статті та матеріали з фінансів, економічної теорії і практики тощо.

‣ <http://www.investgazeta.net/> Українська інвестиційна газета “Інвестгазета” – всеукраїнський фінансово-економічний тижневик. Це професійне ділове видання, що висвітлює питання та проблеми вітчизняного бізнесу, світових ринків, перспектив залучення інвестицій. Подає новини фінансового та фондового ринків, інформацію про діяльність компаній, банків, аналітичні огляди, рейтинги, практичні рекомендації з менеджменту та маркетингу.

‣ <http://www.intellect.org.ua/> Інтернет-портал аналітичних центрів України надає аналітичним центрам право публікувати свої матеріали (новини, аналітичні огляди, прогнози). За матеріалами сайту проводяться дискусії; відвідувачі сайту мають можливість залишити свої коментарі.

‣ <http://finance.ua/> На сайті подається огляд валютного та аграрного ринків, фондового ринку України, Росії та країн дальнього зарубіжжя, готівкових та офіційних курсів валют, фінансові результати діяльності банків, українські та світові індекси фондового ринку, динаміка, графіки та таблиці.

‣ <http://www.ier.com.ua/> Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій наводить місячний економічний моніторинг України, моніторинг інфраструктури України, наукові матеріали, книги.

<ftp://web.nlau.net> локальна комп’ютерна мережа академії, де надається додаткова літератури для самостійної роботи студентів.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Кафедра економічної теорії використовує такі критерії при проведенні поточного модульного та підсумкового (залік) контролю з відповідних навчальних дисциплін, що вивчаються студентами денного відділення.

Навчальна дисципліна	Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Економічна теорія	<i>Модульний</i>	Max 25	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з модулю, можливі окремі несуттєві недоліки
		23	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок
		20	Добре засвоєння матеріалу з модулю, але є окремі помилки
		17	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
		Min 15	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки
	<i>Підсумковий залік за результатами ПМК</i>	Max 90-100 A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
		80-89 B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками
		75-79 C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок
		70-74 D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків
		Min 60-69 E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії
		0 FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти